

OMGEVINGSOVEREENKOMST

Windpark Echteld-Lienden

Getekend op 27 mei 2025

Inhoudsopgave

Lijst van afkortingen en begrippen	3
1. Omgevingsovereenkomst	1
1.1 Inleiding	1
1.2 Positie bewoners in OAR	1
1.3 Samenstelling OAR	1
1.4 Naleving	2
2. Afspraken per onderwerp	4
2.1. Locatie van de windturbines	4
2.1.1. Aantal, grootte en plaats van de windturbines	4
2.1.2. Saneren bestaande windturbines	4
2.2. Extra aanvullende landschappelijke maatregelen	5
2.3. Geluid	6
2.3.1. Maximale geluidsproductie	6
2.3.2. Inregelen Noise-reductie mode (maatwerk inregeling)	6
2.3.3. Monitoring geluid	7
2.3.4. Handhavingprotocol	7
2.4. Slagschaduw	8
2.5. Uiterlijk windturbines	8
2.5.1. Synchron draaien	8
2.5.2. Verlichting	9
2.6. Grondwaterpeil	9
2.7. IJsdetectiesysteem	9
2.8. Broedvogels	9
2.9. Nadeelcompensatie	10
2.10. Gezondheid	10
2.10.1. Onderhoud	11
2.11. Meeprofiteren gebied	11
2.11.1. Burenregeling	11
2.11.2. Dorpenregeling	12
2.11.3. Omwonendenvoordeel	14
2.11.4. Obligatieregeling	14
2.12. Betrokkenheid aanbestedingsvoorwaarden	14
2.13. Duurzaamheid	14
2.14. Transportplan	15
2.15. Trillingen en schade aan huizen	15
2.16. Werktijden	16
2.17. Klachten en informatie + noodnummer	16
2.17.1. Bouwfase	16
2.17.2. Exploitatiefase	17
2.18. Opruimplicht	17
2.19. Kettingbeding afspraken	17
Bijlage I - Relevante rechtsgang per artikel	18
Bijlage II – Memo OAR op VKA	19
Bijlage III – Zienswijze OAR op Ontwerp-projectbesluit	23
Bijlage IV – Omwonendenvoordeel	29

Lijst van afkortingen en begrippen

- AOK Anterieure Overeenkomst
- BVL Belangenvereniging Villapark Lingemeer
- Energiecoöperatie Energiecoöperatie Echteld-Lienden U.A.
- Initiatiefnemer Windpark Echteld Lienden B.V.
100% dochterbedrijf van Vattenfall Duurzame Energie N.V.
- MWh MegaWatt uur
- NLVOW Nederlandse Vereniging Omwonenden Windturbines
- OAR Omgevingsadviesraad
- OO Omgevingsovereenkomst
- Ontwerp-projectbesluit Ontwerp-projectbesluit zoals ter inzage heeft gelegen van 9 januari tot en met 19 februari 2025
- Partijen NLVOW, de OAR, Windpark Echteld Lienden B.V.,
Energiecoöperatie Echteld-Lienden en de provincie Gelderland
- Provincie De provincie Gelderland
- Windpark Windpark Echteld Lienden

1. Omgevingsovereenkomst

1.1 Inleiding

Deze omgevingsovereenkomst (OO) is een weergave van de afspraken gemaakt tussen Windpark Echteld Lienden B.V. (Initiatiefnemer), de Omgevingsadviesraad (OAR), de Energiecoöperatie Echteld-Lienden (Energiecoöperatie Echteld-Lienden), de provincie Gelderland (Provincie) en Vattenfall N.V. (Vattenfall) rondom de ontwikkeling van windpark Echteld Lienden (het windpark). Omdat de OAR zelf geen rechtspersoon is, tekent de Nederlandse Vereniging Omwonenden Windturbines (NLVOW) expliciet ook mee. Het Nederlands recht is van toepassing en deze overeenkomst eindigt van rechtswege als de Anteriore Overeenkomst eindigt. Rechtbank Gelderland is de bevoegde rechtbank.

Voor zover mogelijk en ruimtelijk relevant zijn de hier gemaakte en opgetekende afspraken ook opgenomen in het ontwerp-projectbesluit dat door het college van Gedeputeerde Staten (GS) is vastgesteld, de passages zijn in deze overeenkomst overgenomen ter verduidelijking. De OO is een bijlage bij de Anteriore Overeenkomst (AOK) die Initiatiefnemer, de Provincie tegelijkertijd met de OO sluiten. Bij een overdracht door Initiatiefnemer van haar rechten en plichten van het windpark Echteld-Lienden aan een derde buiten de Vattenfall groep stelt de Provincie voorwaarden. Een voorwaarde voor de Provincie is in ieder geval dat de derde de contractpositie in de OO van Initiatiefnemer (of de rechtsopvolger) overneemt.

Op initiatief van de OAR is op 17 april 2025 een informatieavond georganiseerd om de afspraken uit deze overeenkomst aan de omgeving te presenteren. Op deze avond waren ongeveer 60 omwonenden aanwezig en was men over het algemeen positief gestemd over de gemaakte afspraken. Naar aanleiding van de informatieavond zijn enkele onderwerpen verder aangescherpt, waaronder sanering, planschade en trillingen.

1.2 Positie bewoners in OAR

De deelname van de leden aan de OAR betekent niet dat deze mensen (en die zij eventueel vertegenwoordigen) hiermee instemmen met de komst van het windpark of een deel daarvan. Deze deelname kan en mag dan ook niet beoordeeld worden als onderbouwing van een eventueel “draagvlak” vanuit het gebied voor de komst van het windpark. Het kan wel zijn dat de OAR en de gemaakte afspraken bij zullen dragen aan meer draagvlak voor het windpark Echteld Lienden.

1.3 Samenstelling OAR

De OAR is samengesteld om een zo breed mogelijke vertegenwoordiging te verkrijgen van de partijen die belanghebbende zijn in het gebied waar het windpark Echteld-Lienden zal worden gerealiseerd. Voor de OAR zijn hiertoe uitgenodigd en hebben deelgenomen omwonenden, met name omwonenden binnen een straal van 1.000 meter van het beoogde windpark Echteld-Lienden. In het bijzonder heeft de Belangenvereniging Villawijk Lingemeer (BVL) ook als organisatie deelgenomen aan de OAR.

Voor de secretariële vastlegging zorgde een onafhankelijk notulist. Initiatiefnemer droeg zorg voor de locaties en verzending van stukken. Daarnaast is er een onafhankelijke voorzitter aangesteld om het proces te begeleiden, dit was [REDACTED] uit [REDACTED].

De NLVOW heeft de OAR ondersteund. De deelname van de NLVOW aan de OAR betekent niet dat zij instemt met de komst van het windpark of een deel daarvan en is enkel bedoeld ter ondersteuning van het proces en de deelnemers.

De Initiatiefnemer, de Energiecoöperatie, een vertegenwoordiging van de grondeigenaren, een vertegenwoordiging namens de Provincie en gemeenten Buren en Neder-Betuwe waren uitgenodigd bij de OAR-vergaderingen. De OAR adviseerde rechtstreeks aan de stuurgroep van het project, bestaande uit Initiatiefnemer, Energiecoöperatie, beide gemeenten en provincie. De voorzitter van de OAR nam vanaf november 2023 ook deel aan de stuurgroepvergaderingen.

De OAR is vanaf mei 2023 ongeveer maandelijks bijeengekomen.

De OAR is samengesteld vanuit vertegenwoordiging van dorpen en direct omwonenden. Dit is geen formele vertegenwoordiging van de bewoners in het gebied. De deelnemende personen hebben zo goed als mogelijk afspraken gemaakt in het belang van alle bewoners in het gebied. Er kan echter geen formele verantwoording worden gedragen hiervoor omdat men niet via democratische weg gemandateerd is. De andere partijen zijn wel formeel een partij om te tekenen voor de gemaakte afspraken. Er wordt door alle Partijen waarde gehecht aan het vastleggen en betekenen van de gemaakte afspraken. Hiertoe zal dit document getekend worden door Partijen, als onderschrijving van de juiste weergave van de gemaakte afspraken.

1.4 Naleving

Veel van de artikelen in deze omgevingsovereenkomst zijn afdwingbaar omdat zij ook op andere plekken zijn opgenomen zoals in het projectbesluit of omdat zij aansluiten bij wettelijke verplichtingen. Zie hiervoor het overzicht in Bijlage I: Relevante rechtsgang per artikel. Indien er naar mening van een omwonende aanvullend een bepaling juridisch moet worden afgedwongen zal dit primair door de NLVOW gebeuren als adviseur en belangenbehartiger van de omwonenden. Iedere omwonende kan dit via lidmaatschap bij de NLVOW verzoeken. Indien de handhaving op verzoek van een lid of aangesloten organisatie gebeurt, zijn de kosten hiervoor voor rekening van het betreffende lid dan wel organisatie. De NLVOW kan de uitvoering van deze handavingsprocedure eventueel delegeren aan derden, altijd wel werkend onder de verantwoordelijkheid van de NLVOW. In het geval dat partijen ophouden te bestaan, treden OAR en initiatiefnemer in overleg om te bepalen hoe hier opvolging aan kan worden gegeven.

Voor een procedure gestart wordt, zullen betrokken partijen eerst in overleg treden. Daarvoor wordt als nodig een extra OAR-vergadering georganiseerd. Mochten bovenstaande oplossingen nog niet voldoende zijn spreken partijen af dat de bestaande dorpsorganisaties (Belangenvereniging Villapark Lingemeer, Dorpsraad Echteld, Dorpshuis IJzendoorn), of relevante rechtsopvolgers, ook bevoegd zijn om nakoming te vorderen van de bepalingen die hun belangen mede dienen (derdenbeding). Dit betreft specifiek de artikelen, zoals weergegeven in bijlage I. Over de uitvoering van dit derdenbeding treedt in ieder geval initiatiefnemer in overleg met betreffende partijen om misbruik te voorkomen (beide kanten op) en praktische uitvoering te borgen. Dit derdenbeding geldt enkel na expliciet akkoord van betreffende organisaties. Het derdenbeding geldt enkel voor het afdwingen van privaatrechtelijke afspraken, publiekrechtelijk is iedereen vrij om voor zijn/haar belang op te komen.

Namens de NLVOW

[Redacted]

[Redacted]

Namens de OAR

(voorzitter OAR)

[Redacted]

Namens Windpark Echteld Lienden B.V

[Redacted]

[Redacted]

Namens de Energiecoöperatie Echteld Lienden

[Redacted]

Namens de provincie Gelderland

Ans Moir Van de Camp

[Redacted]

2. Afspraken per onderwerp

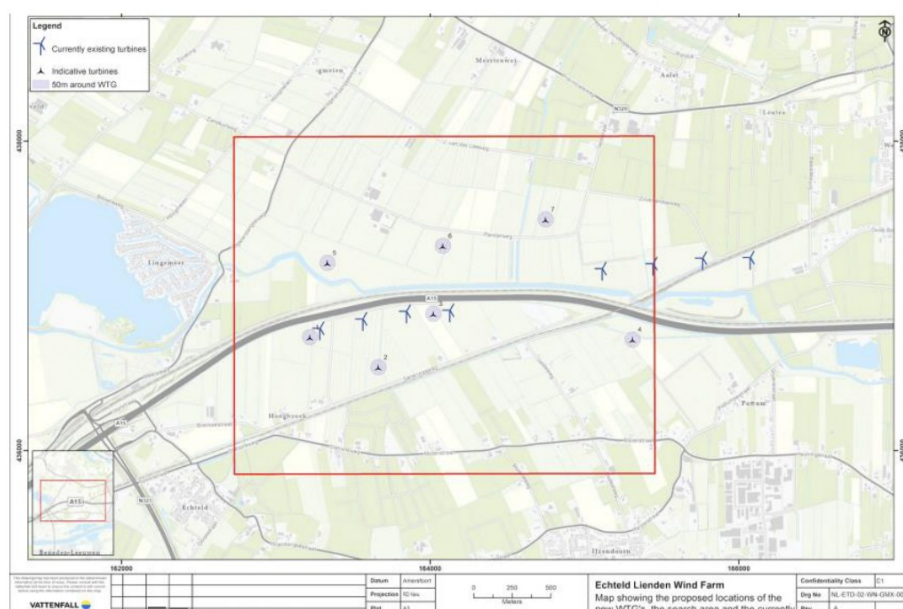
In de navolgende hoofdstukken zijn per thema de gemaakte afspraken opgetekend. De onderwerpen worden op hoofdlijnen behandeld.

De afspraken in deze overeenkomst zijn gebaseerd op het ontwerp-projectbesluit zoals vastgesteld door GS op 20 december 2024. Als er (bijvoorbeeld door verwerking van zienswijzen) zwaarwegende zaken wijzigen richting het definitieve projectbesluit treden partijen in overleg.

2.1. Locatie van de windturbines

2.1.1. Aantal, grootte en plaats van de windturbines

De Provincie heeft op 9 januari 2025 het Ontwerp-projectbesluit ter inzage gelegd voor de plaatsing van 7 windturbines op de volgende locaties:

Hierbij dient aangetekend te worden dat de OAR heeft geadviseerd bij voorkeur geen windpark te plaatsen op deze locatie en daarnaast een lager aantal windturbines heeft geadviseerd. Het volledige advies van de OAR is te vinden in bijlage II. Ook is via een zienswijze op het Ontwerp-projectbesluit, te vinden in bijlage III, dit standpunt herhaald en daarnaast verzocht om turbine 1 weer terug op te schuiven naar oostelijke richting.

2.1.2. Saneren bestaande windturbines

In het Ontwerp-projectbesluit staat onder 2.1.2 het volgende:

'2.1.2 Saneren windturbines windpark Echtdeld

De realisatie van het windpark dat wordt mogelijk gemaakt met voorliggend projectbesluit, vangt pas aan nadat de windturbines van windpark Echtdeld, aangewezen op kaart als te saneren windturbines, in de gemeente Neder-Betuwe zijn gesaneerd en onderliggende vergunningen zijn ingetrokken.'

Er zal geen sprake zijn van dubbel draaien (draaien van de vier te verwijderen windturbines tegelijkertijd met de nieuwe windturbines) en de totale geluidsbelasting zal niet hoger zijn dan volgens het vast te stellen projectbesluit en andere wet- en regelgeving voor het nieuwe windpark Echteld-Lienden toegestaan zal zijn.

2.2. Extra aanvullende landschappelijke maatregelen

Vattenfall

De OAR heeft met Initiatiefnemer afgesproken dat Initiatiefnemer €50.000 beschikbaar zal stellen als budget voor extra aanvullende landschappelijke maatregelen, die niet noodzakelijk zijn voor een evenwichtige toedeling van functies aan locaties (en dus ook niet in het Ontwerp-projectbesluit staan of hoeven te staan). De besteding van dit budget zal geschieden op basis van nog vast te stellen criteria door de OAR in afstemming met (een vertegenwoordiging van) gemeenten Buren en Neder-Betuwe.

Provincie

De provincie zegt een bedrag toe van € 50.000 dat door bewoners kan worden ingezet voor de landschappelijke inpassing en aankleding van het windpark Echteld Lienden. De bewoners dienen daarvoor een voorstel in bij de provincie. Landschappelijke inpassing kan variëren van het toevoegen van landschapselementen/beplantingen om de visuele waarneming van het windpark te verzachten, tot het maken van een landschapsvisie of -plan waarmee mogelijkheden ontstaan voor verbetering van de landschaps- of ecologische kwaliteit in brede zin. Waar mogelijk wordt (voor de totale uitvoering) aansluiting gezocht bij (bestaande) subsidieregelingen voor deze doelstellingen.

Het bedrag van € 50.000 wordt in de vorm van een subsidie beschikbaar gesteld als het plan wordt goedgekeurd. De subsidie wordt alleen beschikbaar gesteld aan een rechtspersoon. De besteding van de subsidie moet worden verantwoord, GS kan daaraan voorwaarden verbinden.

2.3. Geluid

2.3.1. Maximale geluidsproductie

In het Ontwerp-projectbesluit staat onder 2.3 het volgende:

2.3 Milieunormen

Aangezien de nationale windturbinevoorschriften met betrekking tot geluid niet langer van toepassing zijn, kan het bevoegde gezag lokale normen vaststellen en motiveren. Om de gezondheid van omwonenden van het windpark te beschermen en onevenredige overlast te voorkomen stelt de provincie passende normen voor geluid. De milieunormen zijn hieronder opgenomen:

- *de geluidsnorm van de windturbines ter plaatse van gevoelige objecten bedraagt maximaal 47 dB L_{den} en 41 dB L_{night} ;*
- *er geldt een LAeq norm van 46 dB(A) op 255 meter.'*

Verder staat in het Ontwerp-projectbesluit:

'Maximaal optredend equivalent geluidniveau LAeq:

Het 1-minuutgemiddelde geluidsniveau (LAeq,1min), gemeten op een afstand gelijk aan de grootste toegestane tiphoogte van de windturbine, zijnde 255 m, bedraagt niet meer dan 46 dB(A). Dit betreft het totale A-gewogen geluidniveau, inclusief correctie voor drukverdubbeling als gevolg van meting op reflecterende plaat.'

En over Tonaal laagfrequent geluid:

In het bereik van 20 Hz tot en met 150 Hz mogen geen tonen voorkomen die meer dan 15 dB boven de ruisvloer uitkomen. Dit wordt vastgesteld met behulp van een immisiemeting conform methode II.1 uit de Handreiking meten en rekenen industrielawaai (HMRI), zij het dat deze meting ongewogen plaatsvindt. De meting wordt uitgevoerd op een immissiepunt bij nabijgelegen gevoelig(e) object(en) gevolgd door een spectrale analyse (FFT) van die meting met een bingrootte kleiner of gelijk aan 0,2 Hz. De meting moet binnen 6 maanden na de commerciële ingebruikname van het windpark worden uitgevoerd. Rapportage hierover aan het bevoegd gezag moet plaatsvinden uiterlijk 2 maanden na uitvoering van de meting.

Indien tonaliteit is aangetoond, geldt er een toeslag van 5 dB op het jaargemiddelde geluidniveau L_{den} en dienen de windturbines te worden teruggeregeld totdat de tonaliteit is weggenomen.

Met deze bepalingen wordt invulling gegeven aan een deel van de zorgen van de OAR, rondom o.a. handhaafbaarheid van de geluidsnorm. In haar visie op het VKA en in haar zienswijze op het ontwerp-projectbesluit heeft de OAR echter gepleit voor een veel strengere geluidsnorm. Zie daarvoor beide bijlagen (II & III)

2.3.2. Inregelen Noise-reductie mode (maatwerk inregeling)

Initiatiefnemer zal onderzoeken op welke manier de windturbines ingeregeld kunnen worden zodat er minimale overlast voor de direct omwonenden wordt ervaren. Hiertoe bekijkt Initiatiefnemer op

welke manier hij de mitigerende maatregelen die hij moet nemen om binnen de afgesproken geluidsnormering te blijven kan inzetten op die momenten waarop de meeste omwonenden hier het meeste profijt van hebben. Uitgangspunt is dat dit wordt gedaan met behoud van een economisch gezonde bedrijfsvoering.

2.3.3. Monitoring geluid

Voor het monitoren door OAR of de afgesproken geluidsnormering niet wordt overschreden zijn de productiegegevens nodig (windsnelheden en productie per tijdseenheid) ten einde de totale geluidsproductie te kunnen berekenen. De geluidsnormering zoals deze is vastgesteld, is een berekende norm gebaseerd op een jaargemiddelde. Controleren van de werkelijke geluidsproductie zal ook via berekening moeten worden gedaan, naast eventuele metingen. Voor omwonenden is het van groot belang om zekerheid te krijgen dat het windpark de afgesproken geluidsniveaus niet overschrijdt. Initiatiefnemer zegt toe aan OAR dat de gegevens benodigd voor de berekening van de daadwerkelijke geluidproductie desgevraagd aan (een adviseur van) de OAR ter beschikking wordt gesteld onder geheimhouding. De kosten voor de berekening van de daadwerkelijke geluidsproductie en de analyse worden (na voorafgaand akkoord op offerte) betaald door Initiatiefnemer.

Initiatiefnemer zal een "0"-meting van het geluid in het gebied maken. Een en ander naar voorbeeld van het windpark Pottendijk (Emmen) en Oostermoer (AA en Hunze). Deze "0"-meting kan nuttig zijn voor de beoordeling (en duiding) van een latere discussie over de geluidsproductie in het gebied.

2.3.4. Handhavingsprotocol

Indien er klachten zijn over geluidsoverlast en over een mogelijk overschrijding van de geluidsnorm kan dit digitaal eenvoudig worden gemeld via

Mail: milieuklacht@gelderland.nl

Website: www.milieuklachtgelderland.nl

Bij elke klacht wordt binnen enkele dagen telefonisch door de Omgevingsdienst (ODRA) contact opgenomen met de melder en de klacht besproken.

Als er een vermoeden is dat de LAeq norm van 46 dB(A) op 255 meter afstand van de molen) wordt overschreden of van de aanwezigheid van een laagfrequent tonaal (bromtoon) geluid zal de toezichthouder van de ODRA in overleg met de melder afspraken maken om bij vergelijkbare omstandigheden (*inclusief ingestelde geluidsreductiemodus*) geluidsmetingen te verrichten en hoe de toezichthouder telefonisch bereikbaar is.

De melder kan aanwezig zijn bij de meting, krijgt desgewenst uitleg en kan de meetresultaten zelf zien. De meting kan ook 's nachts plaatsvinden als de klacht daarop betrekking heeft.

De resultaten van de meting worden met de melder besproken. De exploitant van de windmolen (Echteld Lienden BV) verplicht zich mee te werken aan de geluidsmetingen. Als blijkt dat er een overschrijding van de normen optreedt kan door ODRA handhavend worden opgetreden en kan de exploitant van de windmolen worden verplicht de overschrijding te beëindigen en te voorkomen.

Om een meting te doen kan worden gevraagd om de molens eerst stil te zetten. Dan kan worden gemeten wat het actuele achtergrondniveau is zonder geluid van de molens. Daarna wordt opnieuw

gemeten met de molens in werking. Daarmee kan worden vastgesteld wat de bijdrage van de molens is aan het geluid. Echteld Lienden BV verplicht zich mee te werken aan deze geluidsmetingen.

Als na enkele metingen blijkt dat er geen overschrijding is gaat ODRA ervan uit dat pas weer een meting wordt gedaan als er gefundeerde redenen zijn om aan te nemen dat meer hinder optreedt dan tijdens de meting. Dit om een overdaad aan klachten te voorkomen en zodat de inzet in verband met de personele bezetting op de juiste tijd en bij de juiste omstandigheden kan plaatsvinden.

Jaarlijks wordt een totaaloverzicht van alle meldingen die zijn ontvangen, zowel door ODRA als initiatiefnemer besproken met de OAR.

2.4. Slagschaduw

Slagschaduw wordt als zeer verstorend en hinderlijk ervaren voor omwonenden. Initiatiefnemer zal ervoor zorgen dat er (vrijwel) geen (hinderlijke) slagschaduw op de gevels van omliggende woningen ontstaat, zoals staat in het Ontwerp-projectbesluit.

In het Ontwerp-projectbesluit staat onder 2.3 het volgende:

‘2.3 Milieunormen

De milieunormen zijn hieronder opgenomen:

- *de slagschaduwnorm is 0 uur per slagschaduwgevoelig object per jaar, niet zijnde woningen met een functionele binding tot het windpark. De slagschaduw die optreedt gedurende de tijd die nodig is voor het tot stilstand komen van de rotor wordt niet meegerekend bij toetsing aan de norm.’*

Na ingebruikname van het windpark regelt Initiatiefnemer de windturbines in zodat de windturbine automatisch tot stilstand komt als de schaduw over een woning, niet zijnde een woning met functionele binding met windpark valt.

2.5. Uiterlijk windturbines

De omwonenden vinden het belangrijk dat het windpark er uniform uitziet om zo minder verstorend (rustig) over te komen in het landschap (verrommeling). Alle 7 windturbines van dit park zullen daarom qua uiterlijk dezelfde verschijningsvorm moeten krijgen, zoals staat in het Ontwerp-projectbesluit 2.1.1. Daar staat:

‘De verschijningsvorm van de nieuwe windturbines is identiek.’

Als er een mogelijkheid is om ten aanzien van de kleur waarin de windturbines worden uitgevoerd een keuze te maken, zal de Initiatiefnemer hierover in overleg treden met de OAR ten einde gezamenlijk daarin een keuze te maken, bijvoorbeeld via een groene onderkant.

2.5.1. Synchroon draaien

Bij gelijke beoordeling van aanbiedingen van turbineleveranciers zal Initiatiefnemer de wens van de OAR om de windturbines synchroon (zelfde snelheid) te laten draaien meenemen, tenzij dit negatieve gevolgen heeft voor de piekbelasting qua geluid.

2.5.2. Verlichting

Verlichting op de windturbines wordt gezien als verstorend voor de nachtelijke beleving van het gebied en storend voor de bewoners in het gebied.

In het Ontwerp-projectbesluit staat in artikel 2.1,1,

'Obstakelverlichting

Conform de vereisten van de Inspectie Leefomgeving en Transport uit het Informatieblad over obstakelverlichting (2023) bestaat de verlichting aan de windturbines uit:

- *verlichting in de dag-, schemer- en nachtperiode;*
- *de lichtintensiteit wordt aangepast op basis van zichtafstanden (gedimd);*
- *mastverlichting op 1/3e en 2/3e van de mast.*

Verder wordt er mogelijk transpondertechniek toegepast. Dit is een techniek waarbij de verlichting aan gaat wanneer een vliegtuig of helikopter binnen bepaalde afstand nadert.'

Initiatiefnemer heeft met de OAR afgesproken dat er een systeem geïnstalleerd wordt om de intensiteit van het licht te verminderen bij helder weer (tot maximaal 90% reductie) Initiatiefnemer zal daarnaast gebruik maken van een transpondersysteem. Deze beide voorzieningen kunnen alleen toegepast worden als daar toestemming voor wordt verkregen vanuit het daartoe bevoegde gezag (IL&T).

2.6. Grondwaterpeil

Het grondwaterpeil in de omgeving zal worden gemonitord in de verschillende peilgebieden door Initiatiefnemer, zoals naar verwachting ook zal worden opgenomen in de watervergunning. Initiatiefnemer zal samen met de aannemer een gedetailleerd bemalingsplan opstellen, waarbij de invloed op waterstanden in de omgeving worden geminimaliseerd. Hierbij wordt door Initiatiefnemer ook watercompensatie gerealiseerd om ervoor te zorgen dat de peilgebieden in balans blijven. Ook zal Initiatiefnemer voorafgaand aan de bouw het grondwaterpeil voor een jaar lang monitoren om te kunnen inschatten hoe ermee om moet worden gegaan tijdens de bouw. Ook zal het grondwaterpeil tijdens de bouw door Initiatiefnemer worden gemonitord.

2.7. Ijsdetectiesysteem

Initiatiefnemer zal de windturbines voorzien van een ijsdetectiesysteem, waardoor het risico van ijsafzetting zoveel mogelijk wordt beperkt. Zoals opgenomen in Ontwerp-projectbesluit paragraaf 2.1.1, waar staat:

'Ijsdetectiesysteem

De windturbines worden voorzien van een ijsdetectiesysteem, om ijsvorming tegen te gaan.

Het exacte ijsdetectiesysteem wordt uiterlijk drie maanden voor de start van de bouw ter goedkeuring aan het bevoegd gezag worden voorgelegd.'

2.8. Broedvogels

De omgeving maakt zich zorgen om de verstoring van broedende vogels. In de 4.1.2 en 4.2.1 van het Ontwerp-projectbesluit in samenhang met Bijlage IV Onderbouwing vergunning flora en fauna-activiteit windpark staan maatregelen ten behoeve van de natuur en maatregelen ter compensatie van nadelige gevolgen voor de natuur:

‘4.1.2 Maatregelen ten behoeve van natuur

Om negatieve effecten op de natuur te mitigeren worden maatregelen getroffen. Dit betreffen maatregelen ten aanzien van beschermde soorten (zie Tabel 3). Voor de maatregelen wordt eveneens verwezen naar paragraaf 5.1.4 waarin de vergunning Flora- en fauna-activiteit is opgenomen.’

‘4.2.1 Maatregelen ter compensatie van nadelige gevolgen op natuur

Om negatieve effecten op de natuur te compenseren worden maatregelen genomen. Dit betreffen maatregelen ten aanzien van het leefgebied van beschermde soorten.’

2.9. Nadeelcompensatie

Nadeelcompensatie gaat over schadevergoeding voor rechtmatig overheidsoptreden. De procedure voor een verzoek om schadevergoeding staat los van het besluit dat de schade veroorzaakt. Normaal gesproken wordt nadeelcompensatie pas achteraf uitgekeerd, nadat de nadelige gevolgen zijn vastgesteld en aangetoond. Dit betekent dat betrokkenen eerst een aanvraag moeten indienen bij bevoegd gezag en dat er een beoordeling plaatsvindt voordat er compensatie wordt verleend.

In dit geval is met de initiatiefnemer afgesproken om proactief nadeelcompensatie aan te bieden. Proactief uitkeren houdt in dat de initiatiefnemer voorafgaand aan de mogelijke nadelige gevolgen al compensatie aanbiedt aan de omgeving. Dit betekent dat de compensatie wordt verleend zonder dat er eerst een aanvraag of beoordeling nodig is. Hierdoor wordt de procedure versneld en wordt de omgeving direct ondersteund. Initiatiefnemer zal proactief nadeelcompensatie aanbieden aan de omgeving, met daarbij het regulier maatschappelijk eigen risico.

Daarnaast heeft Initiatiefnemer in mei 2024 een Workshop nadeelcompensatie gefaciliteerd en met de OAR afgesproken dit op een later, nog onderling af te stemmen, moment te zullen herhalen. Op deze manier is de omgeving goed geïnformeerd over de nadeelcompensatie procedure.

2.10. Gezondheid

De OAR werkt graag samen met bevoegd gezag de provincie en initiatiefnemer uit hoe de gezondheid wordt gemonitord tijdens exploitatie. Vanuit de overkoepelende verantwoordelijkheid, opdracht gevende rol richting GGD en de aandacht die beide gemeenten gevraagd hebben voor het thema gezondheid is betrokkenheid van beide gemeenten volgens de OAR hierbij wenselijk. Initiatiefnemer is bereid alle informatie aan te leveren die hiervoor nodig is (waar nodig onder geheimhouding). De OAR heeft hierbij het toegepaste model voor ogen bij windpark Ny Hiddum Houw.

De OAR maakt zich ook zorgen over de mogelijke vervuiling van de omgeving door de komst van de windturbines. De OAR spreekt af dat het aspect gezondheid en veiligheid (inclusief eventueel gevaarlijke stoffen) mee zal worden genomen door initiatiefnemer in de aanbesteding van de windturbines, waarbij de adviseur van de OAR meekijkt met de initiatiefnemer in zowel de voorwaarden die gesteld worden als de check of daaraan voldaan wordt. De initiatiefnemer zegt daarnaast toe bij de funderingen geen gevaarlijke stoffen te zullen gebruiken (zoals immobilisaat). Als er na de bouw een klachtenpatroon over gezondheidseffecten is dat nader onderzoek rechtvaardigt neemt de provincie die verantwoordelijkheid. Zie verder paragraaf “Klachten en informatie + noodnummer” voor de afspraken met betrekking tot handhaving op eventuele klachten.

2.10.1. Onderhoud

Als er onderhoud gepleegd wordt aan de windturbines waarbij de kans is op het vrijkomen van schadelijke stoffen (bijvoorbeeld door schuren) treft Initiatiefnemer maatregelen om dit vrijkomen te minimaliseren. Dat doet Initiatiefnemer onder andere door te werken met directe afzuiging bij schuurwerkzaamheden.

2.11. Meeprofiteren gebied

Voor omwonenden zijn er vier manieren om financieel mee te profiteren van de komst van het windpark:

- Burenregeling
- Dorpenregeling
- Omwonendenvoordeel
- Obligatieregeling

Initiatiefnemer zal € 0,50 per opgewekte MWh per jaar afdragen gedurende de hele levensduur van het windpark. Partijen spreken af dat Initiatiefnemer 75% van dit bedrag (€ 0,375 per MWh) uitkeert aan de direct omwonenden binnen 950 meter. De overige 25% van de afdracht (€ 0,125 per MWh) stelt Initiatiefnemer beschikbaar voor overkoepelende projecten nabij het windpark (bij voorkeur <1.500 meter).

2.11.1. Burenregeling

De regeling geldt voor alle adressen die niet al een verbintenis hebben (een vergoeding ontvangen) met het windpark (grondeigenaar, molenaarswoning, initiatiefnemer) en waar op 1 januari 2023 volgens het BAG een woonfunctie op van toepassing was. Voor woningen die later ontstaan geldt deze regeling niet. Indien de woonfunctie van een adres komt te vervallen, komt de vergoeding voor dit adres te vervallen.

De vergoeding is gekoppeld aan het adres en niet aan de bewoner. Vanuit de OAR zal een initiële lijst worden opgesteld met afstanden tot de windturbines met daaraan gekoppeld de berekening. Zowel de adressenlijst als de berekeningsmethodiek is openbaar, de toegekende bedragen worden per woning bekend gemaakt aan de eigenaar.

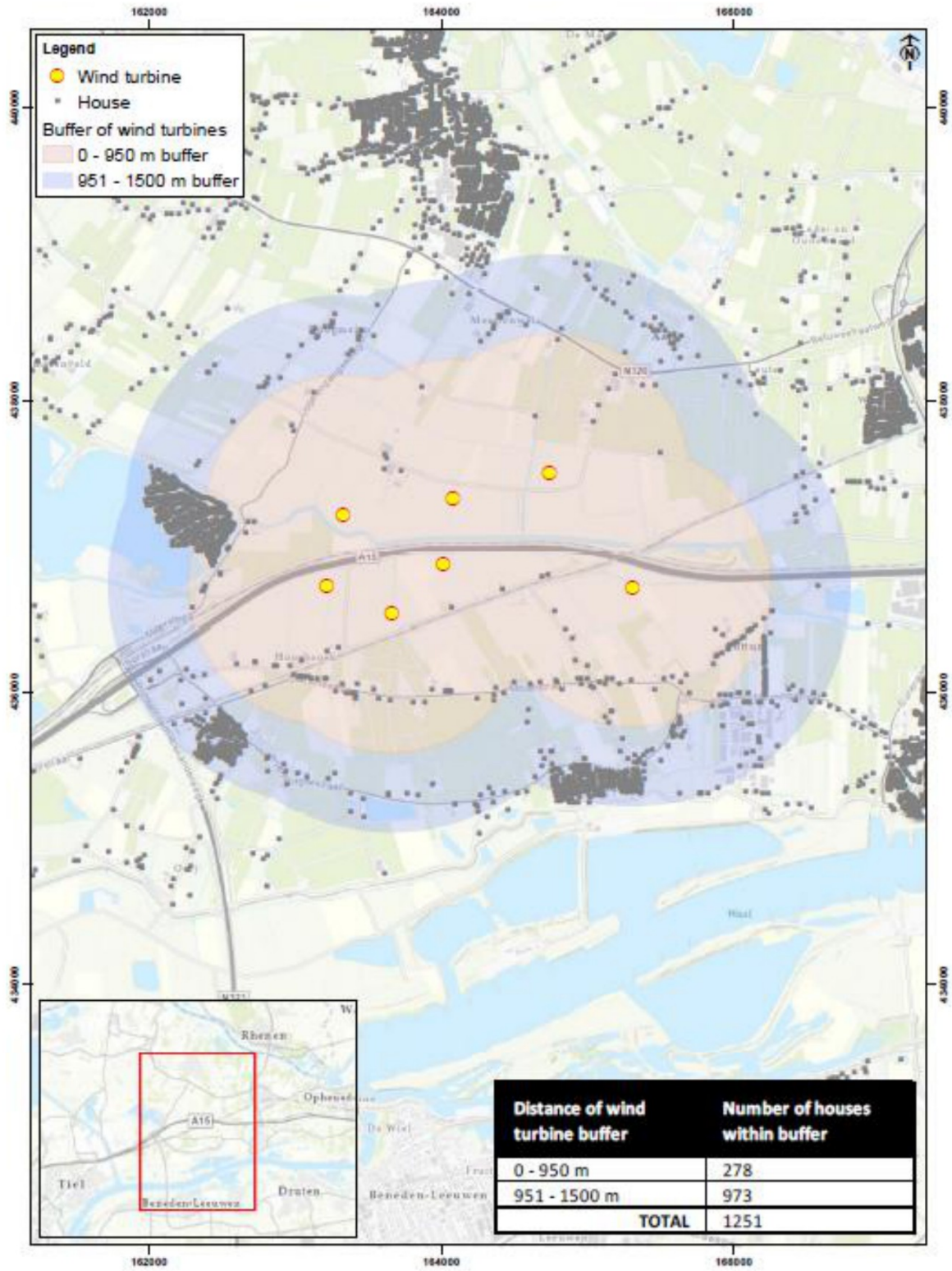
Regels t.a.v. burenenregeling:

- De bepaling van het totaal aan opgewekte MWh zal achteraf (en daarmee het beschikbare budget) worden vastgesteld. Hierbij zal het gehele windpark (7 windturbines) worden meegenomen.
- 1) Verdeling woning op basis van bedrag per windturbine binnen de 950 meter (budget van 75%)
    - Conform lijst in overleg met het BP opgesteld
    - Dit bedrag wordt elk jaar vermenigvuldigd met de factor als gevolg van het voor een jaar beschikbare budget: beschikbaar (nieuw jaarbedrag/52.500)
  - Als afstand worden de gegevens volgens het kadaster (BAG) gebruikt.
  - Een woonadres komt alleen in aanmerking voor een jaarlijkse bijdrage indien op dat adres op 1 januari 2023 een woonfunctie was geregistreerd volgens de BAG.
  - Toegewezen cq uitgesloten zijn de woonadressen conform de lijst opgesteld en vastgesteld door de OAR (in samenspraak met het BP)

- Er worden geen adressen toegevoegd of afgevoerd van deze lijst.
  - Nieuwbouw of splitsing van woningen -> geen bedrag, de doorlopende OAR kan hierover in bijzondere gevallen een ander besluit nemen.
  - Vervallen van woonfunctie -> vergoeding komt te vervallen wordt verdeeld over 25% gebiedsfonds en 75% burenregeling.
  - Mutaties ten aanzien van betrokkenheid bij het windpark hebben geen gevolgen voor het jaarlijkse bedrag voor de betreffende woning.

2.11.2. Dorpenregeling

De dorpenregeling is bedoeld voor het gebied dat binnen een straal van 1500m van een windturbine van het windpark ligt. Het beschikbare budget hiervoor, de overige 25% van de afdracht van het windpark aan de omgeving (€ 0,125 per MWh), stelt Initiatiefnemer beschikbaar voor sociaal/maatschappelijke projecten en initiatieven nabij het windpark (bij voorkeur <1.500 meter). Het beheer van dit geld gebeurt bij voorkeur door lokale organisaties. Voorwaarde is dat dit onafhankelijke organisaties betreffen zonder winst oogmerk. Partijen besluiten bij start exploitatie gezamenlijk bij welke partij(en) het beheer komt te liggen. Wanneer er geen lokale partij geschikt wordt geacht, zal het beheer en uitkering van de afdracht bij de omgevingsfondsen van beide gemeenten worden belegd. Ter indicatie zijn de relevante grenzen op de volgende pagina weergegeven.

2.11.3. Omwonendenvoordeel

Het omwonendenvoordeel wordt beschreven in bijlage IV. De kern van het omwonendenvoordeel betreft:

Jaarlijks wordt 50% van de vastgestelde kostprijs + van het windpark via de Energiecoöperatie uitgekeerd aan huishoudens in de omgeving. Daarbij wordt er gewerkt in twee zones waarbinnen alle huishoudens die lid zijn van de Energiecoöperatie in aanmerking komen, ook wanneer zij geen stroom afnemen bij Initiatiefnemer.

2.11.4. Obligatieregeling

Naast het omwonendenvoordeel biedt Initiatiefnemer de mogelijkheid aan om via obligaties mee te investeren in het windpark. De uitgangspunten daarvoor zijn:

- In aanmerking komen alle omwonenden binnen 2.500 meter
- Enkel natuurlijke rechtspersonen (huishoudens)
- Er wordt maximaal voor een bedrag van € 500.000 obligaties uitgegeven
- Het maximum per huishouden per zone wordt in afstemming met Energiecoöperatie en OAR bepaald
- De verdeling gebeurt op basis van afstand tot windpark
- De obligaties wordt uitgegeven tegen Marktconform rendement
- De obligatieregeling gaat open rondom start exploitatie van het windpark

Verdere uitwerking vindt plaats in afstemming tussen Initiatiefnemer, Energiecoöperatie en OAR.

2.12. Betrokkenheid aanbestedingsvoorwaarden

De OAR heeft de wens om betrokken te worden bij de aanbestedingsvoorwaarden voor de turbines, om waar mogelijk mee te kijken op de afspraken gemaakt in deze OO. De OAR krijgt van Initiatiefnemer de mogelijkheid om een adviseur aan te stellen (bij voorkeur de al betrokken adviseur) die mee kan kijken onder geheimhouding bij de voorwaarden die Initiatiefnemer stelt bij de aanbesteding voor de windturbines op de aspecten die relevant zijn voor de OAR en benoemd zijn in deze OO.

Bij het moment van oplevering van de windturbines krijgt dezelfde adviseur de mogelijkheid van Initiatiefnemer om onder geheimhouding mee te kijken of voldaan wordt aan alle gestelde voorwaarden.

2.13. Duurzaamheid

De OAR hecht veel waarde aan duurzaamheid en zou ervoor willen pleiten dat er tijdens de aanbesteding goed gekeken wordt door Initiatiefnemer naar het recyclebaar zijn van de windturbines aan het einde van de levensduur en naar de mogelijkheid om met elektrisch bouw materieel te werken. De OAR zou dan ook hierover gekend willen worden tijdens de aanbesteding (kan ook via de eerdergenoemde adviseur).

Initiatiefnemer richt zich sterk op het verkleinen van milieueffecten en het verantwoord omgaan met alle hulpbronnen. Daarom heeft Initiatiefnemer verschillende doelen gesteld voor hoe om te gaan met windturbinebladen die het einde van de levensduur hebben bereikt:

- Per 2025 wordt 50 procent van de turbinebladen gerecycled.
- Per 2030 wordt 100 procent van de turbinebladen gerecycled.

Voor dit windpark wil Initiatiefnemer daarom, conform haar gestelde doelen, 100% van de turbinebladen recycleren.

2.14. Transportplan

De OAR zal door Initiatiefnemer betrokken worden bij het vaststellen van het transportplan, zodat zij haar kennis van de omgeving kan inzetten om het transportplan te optimaliseren en er afspraken tussen de OAR en Initiatiefnemer gemaakt kunnen worden over te nemen voorzieningen.

2.15. Trillingen en schade aan huizen

De OAR heeft specifiek zorgen geuit over mogelijke schade door trillingen zowel tijdens de sloopfase van de huidige 4 WT, de bouwfase (inclusief alle benodigde transport) als de exploitatiefase. Initiatiefnemer betoogt dat trillingen tijdens de exploitatiefase niet zullen optreden en dat het risico op schade door trillingen tijdens de bouw zeer onwaarschijnlijk is. Initiatiefnemer zal desondanks ten aanzien van de sloop- en bouwfase aan een onafhankelijke deskundige externe partij opdracht geven om het risicoprofiel voor het heien en boren in kaart te brengen en te onderzoeken tot welke afstand de trillingen tijdens de sloop- en bouwfase kunnen reiken in de grondsubstantie. De SBR-richtlijnen A (schade aan gebouwen) zullen hierbij als referentie dienen. In dit onderzoek zal expliciet de unieke situatie in Lingemeer en de oeverstabiliteit meegenomen worden. Indien dit onderzoek enige aanleiding geeft tot zorgen over trillingen in de exploitatiefase (niet de verwachting van initiatiefnemer) dan zullen hier aanvullende maatregelen voor getroffen worden en afspraken over gemaakt worden.

Initiatiefnemer zal op basis van dit risicoprofiel trillingen waar mogelijk beperken om hinder en schade aan panden en overige infrastructuur te voorkomen. Initiatiefnemer zal constructietechnieken toepassen in lijn met alle geldende normen en neemt dit risicoprofiel hierin mee.

Initiatiefnemer heeft toegezegd een nulmeting voor de start van de sloop- en bouwfase te laten uitvoeren. Een nulmeting is een fotografische opname van de opstallen. Alle opstallen binnen de afstand voortkomend uit het risicoprofiel, maar minimaal de opstallen die zich binnen de 500 meter van een windturbine bevinden, zullen door Initiatiefnemer worden opgenomen in de nulmeting. Daarnaast zal de initiatiefnemer expliciet aan het uitvoerend onderzoeksbureau vragen om niet-onderheide opstallen mee te nemen in de nulmeting, ook verder dan de 500 meter tot waar het risicoprofiel daar aanleiding toe geeft. Deze nulmeting van wegen (m.u.v. openbare wegen) en omliggende opstallen zal - op basis van het transportplan - ook worden uitgevoerd daar waar transport plaatsvindt buiten de genoemde 500 meter zone, een en ander ten einde op een later moment geen discussie te krijgen over de startsituatie. Voor openbare wegen zal al het transport moeten voldoen aan de wettelijke normen en zijn trillingen daarmee geen risico. Het onderzoeksrapport zal inzichtelijk worden gemaakt voor de adviseur van de OAR.

Tijdens de constructie en aan het einde van de constructieperiode zullen er metingen (op dezelfde wijze als de nulmeting) worden uitgevoerd om te bepalen of er schade is ontstaan aan de opstallen die ook gemeten zijn tijdens de nulmeting. Eventuele schade als gevolg van trillingen (al dan niet in

combinatie met grondwateronttrekking of peilverandering) door transport (m.u.v. openbare wegen), bouwwerkzaamheden of door de windturbines tijdens de exploitatiefase, of een combinatie, zal vergoed worden door Initiatiefnemer al dan niet in combinatie met andere partij(en) mocht er sprake zijn van meerdere veroorzakers. Eerste aanspreekpunt in deze is altijd Initiatiefnemer.

Indien er een schade wordt gemeld, zal binnen twee werkdagen de melding in behandeling worden genomen. Als de schade is veroorzaakt door het windpark, is initiatiefnemer verantwoordelijk voor de afhandeling van de schade en draagt hiervoor ook de kosten. Indien nodig zal de schade getaxeerd worden door een derde partij.

Alle resultaten van de trillingsonderzoeken en alle ontvangen meldingen/klachten van schade, worden vastgelegd en (anoniem) gerapporteerd aan de OAR als de melder hiermee akkoord gaat.

2.16. Werktijden

Initiatiefnemer is met de OAR overeengekomen dat versturende werkzaamheden tijdens de bouwperiode en realisatie van het windpark van maandag t/m vrijdag tussen 07.00 u en 18.00 u zullen worden uitgevoerd. Als er van deze werktijden afgeweken moet worden, zal Initiatiefnemer de omgeving vooraf informeren. Voorafgaand aan de transporten en heiwerkzaamheden organiseert Initiatiefnemer een informatieavond voor de omgeving in samenwerking met de OAR.

2.17. Klachten en informatie + noodnummer

Vanaf de start van de bouw van het windpark zal er door Initiatiefnemer gezorgd worden voor één aanspreekpunt waar de omgeving terecht kan met vragen, klachten en ter controle van de gemaakte afspraken tijdens de bouw- en de exploitatiefase van het windpark. Ten aanzien van de opvolging van klachten (en vragen) zal Initiatiefnemer een opzet maken van responsetijden en werkwijze (richtlijn is een eerste terugkoppeling binnen 2 werkdagen na binnenkomen van een klacht of melding). Ook zal Initiatiefnemer ervoor zorgen dat de omgeving regelmatig geïnformeerd wordt over de voortgang en functioneren van het windpark Echteld-Lienden en eventuele verstoringen die ervaren kunnen worden. Signalen die binnenkomen bij de initiatiefnemer worden gedeeld met (de handhavende organisatie ODRA namens) de provincie Gelderland.

De initiatiefnemer zal de OAR actief informeren over belangrijke momenten en tussenstappen in de realisatie van het windpark, waaronder in ieder geval aanvullende vergunningsaanvragen.

2.17.1. *Bouwfase*

Ruim voor de start van de sloop en de bouw, zal initiatiefnemer in samenwerking met de uitvoerend aannemer een informatieavond organiseren voor de omgeving waar meer uitleg wordt gegeven over de sloop en de bouw van het project. Ook zullen hier eventuele risico's besproken worden waaronder trillingen. Hierin wordt de uitkomst van het onderzoek (rapport risicoprofiel) meegenomen, en daarnaast zal er stilgestaan worden bij verwachte trillingen, de algemene aanpak van heien, en overige bouw- en transportwerkzaamheden. Ook zal dan aangegeven worden waar men terecht kan met klachten en vragen tijdens de sloop en de bouw.

Tijdens de bouw van het windpark komt de OAR in deze fase ieder kwartaal bij elkaar om te bespreken wat er in de omgeving leeft en te controleren of de afspraken worden nagekomen.

Initiatiefnemer zal zich inspannen om de overlast in het gebied als gevolg van de bouw van het windpark zo minimaal mogelijk te laten zijn.

2.17.2. Exploitatiefase

Tijdens de exploitatie van het windpark zal Initiatiefnemer minimaal eenmaal per jaar een overleg voor de OAR faciliteren ter bespreking van bovenstaande punten met (een afvaardiging van) de OAR. Tijdens die bespreking en waar nodig tussendoor wordt ook stilgestaan bij signalen vanuit de omgeving. De OAR wordt uitgenodigd deze signalen ook tussentijds te delen met Initiatiefnemer als deze ter ore komen.

Vanaf de start van de exploitatie zal Initiatiefnemer ook zorgen voor 1 aanspreekpunt voor de directe omgeving en een duidelijke plek om eventuele klachten te melden.

2.18. Opruimplicht

Na de levensduur zal Initiatiefnemer het windpark saneren, zoals volgt uit het Ontwerp-projectbesluit. Uitgangspunt is verwijdering vanaf twee meter onder het maaiveld en hoger. In het belang van de omgeving, waaronder waterkwaliteit, kan het zijn dat een gedeelte van de fundering (de heipalen) onder het maaiveld blijft zitten.

2.19. Kettingbeding afspraken

Als het windpark (deels) verkocht wordt zullen deze afspraken worden overgedragen aan de volgende eigenaar. De OO is een bijlage bij de Anterieure Overeenkomst (AOK) die Initiatiefnemer (incl. moederbedrijf Vattenfall) en de Provincie tegelijkertijd met de OO sluiten. Bij een overdracht door Initiatiefnemer van haar rechten en plichten van het windpark Echteld-Lienden aan een derde buiten de Vattenfall groep stelt de Provincie voorwaarden. Een voorwaarde voor de Provincie is in ieder geval dat de derde de contractpositie in de OO van Initiatiefnemer (of de rechtsopvolger) overneemt.

Bijlage I - Relevante rechtsgang per artikel

Onder artikel 1.5 is een derdenbeding opgenomen voor deze overeenkomst. In deze bijlage wordt beschreven welke artikelen in aanmerking komen voor een derdenbeding, en hoe voor de andere artikelen (wettelijke) naleving kan worden afgedwongen indien noodzakelijk. Uiteraard treden partijen eerst in overleg.

Artikelen aangemerkt voor het derdenbeding	
2.2	50.000 landschappelijke inpassing
2.3.2	Inregelen noise-reductie mode
2.3.3	Monitoring geluid
2.3.4	Handhavingsprotocol
2.5.2	Verlichting
2.6	Grondwaterpeil
2.9	Nadeelcompensatie (proactieve uitkering, verder wettelijk kader
2.10	Gezondheid
2.11	Meeprofiteren gebied
2.12	Betrokkenheid aanbestedingsvoorwaarden
2.14	Transportplan
2.15	Trillingen
2.16	Werktijden
2.17	Klachten en informatie + noodnummer

Dat maakt dat het overzicht voor naleving/afdwingbaarheid dan neerkomt op:

Artikel	Projectbesluit/ Provincie	NLVOW	Ecoop	Provincie	VF	Derden- beding
2.1.2 Sanering bestaande windturbines	X					
2.2 Extra landschappelijke inpassing Vattenfall		X	X	X		X
2.2 Extra landschappelijke inpassing Provincie		X	X		X	X
2.3 Geluid algemeen/normen	X					
2.3.2 Inregelen noise-reductie mode		X		X		X
2.3.3 Monitoring Geluid		X		X		X
2.3.4 Handhavingsprotocol	Via ODRA	X		X		
2.4 Slagschaduw	X					
2.5 Uiterlijk windturbines	X					
2.5.1 Synchron draaien		X				
2.5.2 Verlichting	X					
2.6 Grondwaterpeil	Watervergunning					
2.7 IJsdetectiesysteem	X					
2.8 Broedvogels	X					
2.9 Nadeelcompensatie	Wettelijk deel					X
2.10 Gezondheid		X		X		X
2.11 Meeprofiteren gebied	AOK		X			
2.12 Betrokkenheid aanbestedingsvoorwaarden		X				X
2.13 Duurzaamheid		X				
2.14 Transportplan		X				X
2.15 Trillingen						
2.16 Werktijden	Wettelijk deel	X		X		X
2.17 Klachten & Informatie		X				X
2.18 Opruimplicht	X					

Bijlage II – Memo OAR op VKA

Memo

Aan: Stuurgroep windpark Echteld/Lienden

Van: ██████████ namens deelnemende omwonenden OAR

Datum: 16-11-2023

Betreft: Advies keuze VKA

Geachte leden van de stuurgroep,

Gezien de (te)strakke planning stuur ik u hierbij in hoofdlijnen de visie van de deelnemers aan de OAR ten aanzien van het vast te stellen VKA. Een verdere uitwerking van de onderbouwing zullen wij (indien gewenst) verzorgen indien door u als stuurgroep deze visie als serieuze optie wordt beschouwd.

Enkele aspecten vooraf als kader voor deze visie:

- Deze visie is de uitkomst van breed overleg tussen de omwonenden die deelnemen aan de omgevingsadviesraad voor dit windpark.
- Deze visie is gebaseerd op verstrekte informatie vanuit de ontwikkelende partij die vooral heeft bestaan uit de nog niet volledig zijnde draft-concept MER d.d. 24 oktober 2023 aangevuld met enige specifiek gevraagde informatie. Eventuele aanvullende informatie zou kunnen leiden tot wijzigingen in de hier uitgebrachte visie.
- Wat vooral gemist werd in de beschikbare informatie is de informatie per mogelijke positie van een windturbine t.a.v. de impact op de leefomgeving (bijv. aantal gehinderde woningen, geluidscontouren, etc.)
- Een deel van de aan de OAR deelnemende omwonenden wil geen “advies” t.a.v. het VKA onderschrijven in verband met het ontbreken van informatie en belangrijk geachte onderzoeken (o.a. op het gebied van gezondheid) dan wel onvolledigheid en niet vertrouwd/juist beoordeelde procesgang. Miltjes hierover zijn bijgevoegd.
- In aanvulling op bovenstaand punt kan gesteld worden dat de onderschrijving van de hier ingebrachte visie, op basis van de reactie hierop verkregen, nagenoeg unaniem is. Hierbij wel de kanttekening geplaatst dat door de zeer korte tijd beschikbaar, de deelnemers die namens een grotere achterban deelnamen aan de OAR geen gelegenheid hebben gehad om deze achterban te raadplegen hierover.

1) Noodzakelijkheid

Het mag duidelijk zijn dat ook in dit gebied het overgrote deel van de omwonenden liever geen windpark in de directe omgeving heeft. Wel is men zich bewust van de taak waarvoor we staan t.a.v. de energietransitie. Als echter de realisatie van de doelstellingen ook kan worden gerealiseerd zonder de belasting van een windpark in de directe omgeving van de woonomgeving, heeft dat natuurlijk de voorkeur. Hierbij wordt gedacht aan het feit dat er

voldoende ruimte op zee lijkt te zijn (en deels al ingevuld met de gerealiseerde en geplande windparken aldaar) en/of er andere bronnen beschikbaar zijn om de doelstelling te behalen. Graag ziet men ten aanzien hiervan de onderbouwing.

2) Richtinggevende principes t.a.v. het advies

Om te komen tot een visie t.a.v. het de prefereren VKA, is door de omwonenden lang gediscussieerd. Hierbij zijn er punten naar voren gekomen die door de omwonenden als bepalend voor de keuze werden ervaren. Deze zijn:

- a) Er mag geen woonkern onevenredig zwaar belast worden met hinder door de gekozen opstelling.
- b) De huidige windturbines (4 stuks) zorgen al regelmatig voor overlast, vervanging van deze windturbines mag niet leiden tot meer overlast voor het gebied.
- c) De omgeving heeft al veel infrastructurele elementen (zoals de A15 en de Betuweroute). Al eerder is er gekozen voor bundeling van deze elementen. Ook voor het nieuwe windpark is aansluiting bij bestaande infrastructuur-lijnen belangrijk om “ver-rommeling” van het landschap zo veel mogelijk te voorkomen.
- d) Er is duidelijk een voorkeur voor “minder maar dan grotere windturbine” dan “meer kleinere windturbines”.

3) Visie t.a.v. VKA

Onderstaand plaatje geeft de mogelijk posities van de windturbines weer volgens de ontwikkelaar.

De omwonenden geven de voorkeur (indien een windpark op deze plek niet voorkomen kan worden) aan maximaal 4 grote windturbines op de posities 3, 4, 5 en 6. Dit is de variant die in de MER wordt aangeduid als “bovengrens – leefomgevingsvariant”. Deze positionering als indicatie. Er zou nauwkeuring bekeken moeten worden of eventuele beperkte verplaatsingen (wel langs

de lijnen van de infrastructuur) een verbetering kunnen geven ten aanzien van de ervaren hinder in de omgeving. Hierbij kan met name gekeken worden in het gebied aan de noordzijde van de a15 (gebied van de posities 2, 3 en 4).

De hier voorgestelde opstelling zal niet de gehele doelstelling invullen, maar zal wel (bijna) maximaal kunnen produceren wegens relatief weinig objecten waarvoor mitigatie noodzakelijk is. Dit aspect van derving van productie als gevolg van mitigatie bij de verschillende opstellingen ontbreekt nu in de voor ons beschikbare informatie om dit goed te kunnen vergelijken. Volgens de informatie uit de nu bij ons beschikbare documenten (draft MER), wordt met deze variant bijna 80% van de doelstelling gerealiseerd (zie tabel hieronder bij "leefomgeving"). Hierbij nog op te merken dat er nog enige potentie ligt bij de mogelijke keuze optie voor een nog iets zwaardere windturbine.

	Maximale opwek		Leefomgeving		Landschap		Natuur	
Energieopbrengst ten opzichte van de RES doelstelling (%)	164,3	167,1	105,0	78,6	125,7	112,9	106,4	77,9

4) Aanvullende zorgen en wensen

- a) We willen erop wijzen dat in het eerdergenoemde draft MER op bladzijde 101 het volgende staat;

De Provincie Gelderland werkt aan het verminderen van overlast door geluid. Hiervoor heeft de provincie het Actieplan Geluid 2018 - 2022 opgesteld¹⁹. Als het geluidsniveau op een gevoelige locatie gemiddeld voor de dag en de nacht 63 dB L_{den} of hoger is, krijgt de geluidbelasting uit gezondheidskundig oogpunt een 'onvoldoende'. De provincie heeft dit geluidsniveau als plandrempel gesteld. Dit betekent dat het geluidsniveau op deze locaties niet nóg verder verhoogd mag worden ten gevolge van nieuwe ontwikkelingen.

Bij de keuze van andere posities voor windturbines dan hier voorgesteld, kan het zijn dat het aantal geluidsgevoelige objecten, met een geluidsbelasting van 63 dB of meer, toenemen. Op basis van de afbeeldingen in de draft-concept MER lijkt dit het geval.

- b) Indien er sprake is van het toepassen van geluidsreductiemode bij de windturbines om binnen de vereiste geluidsnormering (L_{den}) te blijven, er tevens een maximale geluidsnormering wordt opgenomen (Lea_{q}) gelijk aan het maximaal kunnen optreden immisiewaarde op de gevel in een niet gemitigeerde situatie.
- c) Recent zijn de nieuwe landelijke milieunormen in concept gepubliceerd. De provincie Gelderland zal voor dit windpark zelf de normen moeten opstellen en het advies van de OAR is om rekening te houden met de voorliggende nieuwe landelijke concept milieunormen, inclusief de afstandsnorm van 2x de tiphoogte

- d) Ten aanzien van de geluidsnorm adviseert de OAR bij voorkeur 42 dB Lden. Indien het bevoegd gezag hiervan wil afwijken dan vernemen we graag een gedegen onderbouwing hiervoor.
- e) Voor het planMER moet een MER worden opgesteld voor het totale energiepark, dus voor het zonne- en windpark samen, aangezien het hier om één en hetzelfde energiepark gaat.
- f) Gezien het de positionering in het proces en het belang van de deelnemers aan de OAR (groot deel direct omwonenden) wordt het niet vertegenwoordigd zijn van de OAR in de stuurgroep (o.a. voor nadere duiding) als een omissie ervaren en is het verzoek/advies om de stuurgroep op dit punt uit te breiden.

5) Nawoord

In deze visie is er gezocht naar een balans tussen het belang voor de opwek van duurzame energie en de maatschappelijke acceptatie ten aanzien van de impact van een windpark in de achtertuin. Wellicht is er een grotere opbrengst te realiseren, maar dat heeft zeker zijn maatschappelijke gevolgen waarbij belangen tussen bewoners in het gebied tegenover elkaar komen te staan. Zoals al bleek tijdens de recente informatieavond lopen de gemoederen nu al flink op en heeft dit ook al tot de oprichting van een lokale actiegroep geleidt.

Namens de OAR Windpark Echteld/Lienden

[redacted]
[redacted]@nlvow.n
tel.: +316 [redacted]

Bijlage III – Zienswijze OAR op Ontwerp-projectbesluit

Zienswijze

Aan: Provincie Gelderland
.cc OAR Windpark Echteld-Lienden
Van: ██████████ namens de OAR Echteld-Lienden
Datum: 30-01-2025
Betreft: Zienswijze op ontwerp-projectbesluit windpark Echteld-Lienden (2024-014780)

Is,

Hierbij doe ik u namens de omgevingsadviesraad van het windpark Echteld-Lienden onze zienswijze toekomen. Deze zienswijze wordt ingebracht door de omgevingsadviesraad en is een zienswijze die los staat van eventuele individuele zienswijzen van de OAR-leden zelf. Deze zienswijze richt zich op het algemeen belang van de omgeving en de bewoners daarvan en bestaat uit de volgende punten:

1. Keuze van de geluidsnormering
2. Gekozen voorkeursalternatief
3. Positionering in VKA van windturbine 1
4. Uitzetten verlichting als er geen vliegverkeer is (transpondertechniek)
5. Saldering vogelsterfte met bestaand windpark
6. Gezondheid en hinderbeleving
  - Gezondheidsmonitor
  - Geluid
  - Vrijkomen chemische stoffen
7. Landschappelijke inpassing
8. Lokaal eigendom
9. Participatieproces
10. Geluidswal A15
11. Handhaving

1) Geluid en geluidsnormering

De provincie heeft wegens het op dit moment niet beschikbaar zijn van landelijke normering besloten om voor dit windpark eigen lokale normen vast te stellen. In dit projectbesluit wordt uitgaan van een geluidsnormering van 47 dB Lden wat gelijk is aan de oude landelijke normering voordat deze buiten werking is gesteld door de RVS als gevolg van het Nevele-arrest. In het voorliggend projectbesluit zien we geen onderbouwing voor het hier toepassen van een hogere norm dan de bekende adviesnormeringen, anders dan dat deze gekozen norm van 47Lden mogelijk is in dit gebied en economisch aantrekkelijker.

Achtergrond:

In het kader van het komen tot nieuwe landelijke normen is er reeds door het ministerie van I&W concept normering gepresenteerd en ter inzage gelegd. Hierin wordt uitgegaan van een adviesnormering van 45 dB Lden in combinatie met een afstandsnormering van 2x de tip-hoogte van de windturbines. Hierbij wordt tevens aangegeven dat er een maximale normering wordt

aangehouden van 47 dB Lden. De door het ministerie van I&W gehanteerde adviesnormering is in lijn met het advies van de WHO op dit gebied. Ook de WHO hanteert een adviesnormering van 45 dB Lden. Voor het aanhouden van deze adviesnormering staat in de nota van toelichting van deze concept normering een duidelijke onderbouwing ten aanzien van de impact op de omgeving en zijn bewoners alsmede het argument dat met deze adviesnormering van 45 dB Lden voldoende ruimte in Nederland beschikbaar blijft om de duurzaamheidsdoelstellingen van Nederland te kunnen realiseren. Kortom, met deze norm is er voldoende plaats in Nederland voor het plaatsen van de benodigde windturbines om de doelstelling van de energietransitie te kunnen realiseren.

Afwijking van een adviesnormering:

Het is in Nederland bestuurlijk een bekend patroon om te werken met een adviesnormering en een maximaal vergunbare norm. Hierbij wordt meestal het criterium gehanteerd, voor het gebruik maken van deze ruimte voor het toepassen van de maximaal vergunbare norm, dat er sprake moet zijn van “een zwaarwegend maatschappelijk en/of economisch belang”. In dat geval worden de extra gevolgen (waaronder extra overlast voor de omgeving) gespiegeld aan de mogelijke extra economische en/of maatschappelijke noodzakelijke bijdrage.

Analyse:

Er is geen onderbouwing waarom een verhoogde normstelling (maximaal vergunbare norm) in het geval van het windpark Echteld-Lienden gerechtvaardigd is. Er wordt enkel aangetoond, ook in de opgestelde onderbouwing, dat het hanteren van een norm van 47 dB Lden in het gebied tot de mogelijkheden behoort en meer opbrengst oplevert. Natuurlijk zorgt het toepassen van een lagere normering (45 dB Lden) voor een mindere opbrengt aan duurzame energie vanuit het windpark. De vraag is echter of de hogere opbrengst, door toepassing van de maximaal vergunbare norm, in verhouding staat met de gevolgen (zoals verhoogde overlast) voor het omliggend gebied. De huidige onderbouwing kijkt naar het karakter van het landschap maar maken niet de afweging of hier wel sprake is van “een zwaarwegend economisch en/of maatschappelijk belang”. Hierbij moet de eventuele derving van opbrengst (duurzame energie) in relatie worden gezien met de totaal opgave van de RES-sen (tenminste 35 TWh) omdat dit park onderdeel is van deze opgave. Deze opgave vanuit de RES is landelijk gezien al gehaald (inclusief de projecten in de pijplijn/vergund tellen deze al op naar boven de 40 TWh). Hierdoor is dit niet een onderbouwing waarom de bewoners van het gebied geconfronteerd moeten worden met meer hinder dan dat er zou ontstaan bij de toepassing van de adviesnormering.

Aanvullende argumentatie:

In het projectbesluit wordt melding gemaakt van het dominant zijn van het geluid vanuit snelweg en spoorweg. Deze dominantie wordt hier aangegeven om te onderbouwen dat het geluid geproduceerd door de windturbines weinig toevoegt aan het gecumuleerde geluid voor de woningen in het gebied. Hierbij wordt uitgegaan van de berekeningen op basis van de Lden methodiek (hier 47 dB Lden). Er wordt dan voorbij gegaan aan het feit dat met name de snelweg (de grootste bron van geluid) in de nacht stevig in geluidproductie afneemt en juist windturbines veel meer vollasturen kunnen gaan draaien wegens het hogere winddebiet in de nacht. Laat nu juist deze nachtelijke periode voor de meeste mensen het belangrijkste deel van de dag zijn voor de hinderbeleving,

slaapverstoring. In het ontwerpbesluit (de bijlagen over het vaststellen van de lokale normering) staat geen vergelijk van de Lnight situatie hoe die zich verhoudt tot de gecumuleerde geluidsbelasting. Met de gekozen normering gaan de windturbines de geluidsdip in de nacht vullen met hun geluidsproductie en voor veel overlast in de vorm van slaapverstoring zorgen.

Verder wordt in de stukken aangegeven dat het maar een beperkt aantal woningen zijn die bij een normering van 47 dB Lden ipv 45 dB Lden te maken krijgen met de grens van de norm. Het is echter zo dat het gehele gebied met alle woningen gaat profiteren van een lager geluidsnormering, dus ook de woningen die niet tegen dit maximale aan zitten. Dit geldt zowel voor binnenshuis als buitenshuis. Wij verzoeken u om de geluidsnormering in lijn te brengen met de adviesnormering van de WHO en de concept landelijke geluidsnormering zijnde 45 dB Lden en 39 dB Lnight.

2) Gekozen voorkeursalternatief

Het voorliggende concept ontwerpbesluit gaat uit van een voorkeursalternatief (VKA) met 7 windturbines. Inzicht in de mogelijke posities en scenario's geven aan dat er voor maximaal 9 windturbines mogelijk ruimte zou zijn (planologisch). Het terugbrengen naar 7 lijkt hiermee een geste aan de omgeving. Het is echter duidelijk vanuit de geluidscntour plaatjes van de huidige situatie, dat dit gebied al heel erg veel geluidsoverlast heeft van snelweg, spoorlijnen (gewoon en betuwelijn) en de bestaande windturbines. Het laten toenemen van de geluidsdruk in dit gebied is dan ook sterk te ontraden om in dit gebied nog meer geluid in te brengen door het uitbreiden van het windpark. De omgevingsadviesraad heeft daarom in een eerdere fase (voor de vaststelling van het VKA) geadviseerd (verzocht) om te kiezen voor het "repoweren" van de bestaande windturbines eventueel met een relocatie. Dit betekent dat er gepleit is om het windpark te beperken tot maximaal 4 windturbines en deze planologisch in lijn te brengen met de bestaande infrastructuur van spoorlijnen en snelweg. Het argument dat er meer turbines nodig zijn om aan de RES-doelstelling te kunnen voldoen is naar onze mening niet geldig daar de totaal opgave van de RES (35 TWh) landelijk gezien al met de bestaande en vergunde wind- en zonneparken is ingevuld (zie eerdere argumentatie bij punt 1). De landelijke doelstelling en de actuele stand van realisatie van de beoogde doelstelling (landelijk gezien meegenomen de windparken "in de pijplijn") geven ruimte om in dit gebied te kiezen voor 4 in plaats van 7 windturbines.

3) Positionering windturbine 1

Wegens het schrappen van de meest westelijke windturbine is deze windturbine met nr. 1 (plaatje afb. 1) naar het westen toe verschoven. Dit was nog niet het geval bij de laatste ontwerpvarianten met de omgeving. Tevens is windturbine 2 naar het noorden toe opgeschoven.

Gezien de positionering van de woningen t.o.v. de windturbines, is het beter om windturbine 1 weer terug te schuiven naar het oosten, naar zijn oorspronkelijke positie van de verkenning van de mogelijke posities. Hiervoor lijkt er voldoende ruimte, ook ten opzichte van windturbine 2. Wegens de overwegende ZW-richting van de wind (>73%), zal de door windturbine 2 geproduceerde turbulentie meestal geen invloed hebben op de opbrengst van windturbine 1 in deze positie.

Het verzoek is om windturbine 1 terug te plaatsen in oostelijke richting.

4) Uitzetten verlichting bij geen vliegverkeer (transpondertechniek)

In het ontwerp projectbesluit wordt melding gemaakt van de intentie om transpondertechniek toe te passen voor het uitzetten van de nachtelijke (rode) verlichting als er geen vliegverkeer in de directe omgeving van het windpark is (onder de 1500m). De nachtelijke (rode) verlichting wordt als heel hinderlijk ervaren en storend t.a.v. de nachtelijke duisternis. De intentie vastleggen vinden wij hier onvoldoende. Wij verzoeken hier een meer dwingende formulering te gebruiken zodat het een verplichting is om dit toe te passen tenzij overtuigend kan worden aangetoond dat het niet mogelijk is om hiervoor vergunning (onthefving ILT) te krijgen.

5) Saldering vogelsterfte met "oude" windpark

Op verschillende plaatsen wordt bij het bepalen van de vogelsterfte door het windpark gesproken over het salderen van de sterfte (o.a. bij de mortaliteitsbepaling). Op zich is het correct om te bekijken wat de vervanging van het bestaande windpark voor verslechtering geeft ten aanzien van de vogelsterfte. Als men echter de totale mortaliteit in het gebied bepaalt door de vogelsterfte voor alle windparken binnen een bepaalde straal bij elkaar op te tellen waarbij men niet het oude windpark meeneemt, mag er niet gewerkt worden met de gesaldeerde aantallen. De absolute aantallen moeten dan in de totaaltelling meegenomen worden. Dit is dan ook bepalend of er nog voldaan wordt aan de mortaliteitseis.

6) Gezondheid en hinderbeleving

- a) We zien in dit ontwerp projectbesluit weinig terug ten aanzien van de zorgen over de gezondheid die leeft bij de omwonenden. In het geval van windpark Nij Hiddum Houw wordt er gewerkt met een gezondheidsmonitor waarvoor ook landelijk belangstelling en waardering voor is. Het zou goed zijn als ook voor dit windpark er een verplichting komt voor het werken met een gezondheidsmonitor naar voorbeeld van windpark Nij Hiddum Houw in Friesland. Hierbij zien wij een duidelijke rol voor de provincie als bevoegd gezag.
- b) Daarnaast zijn er zorgen over de geluidsdruk bij omwonenden en de toename hiervan door de komst van het windpark. Het inzichtelijk maken van de gevolgen van dit windpark kan helpen in de discussie en om te kunnen minimaliseren. Ook hiervoor is er een voorbeeld waarvoor landelijk interesse is. Het windpark Pottendijk in Emmen werkt met een "0"-meting van het geluid als referentie (1 jaar voor bouw actuele situatie registreren), na in gebruik name van de nieuwe windturbines gedurende 1 jaar. Wij stellen voor dat ook voor dit windpark gewerkt wordt met een "0"-opname voor het geluid als referentiekader. Dit kan na ontmanteling van het oude windpark (of als deze wordt stilgezet tijdens de "0"-metingen).
- c) Ook het mogelijk vrijkomen van chemische stoffen is een grote zorg. Het zou goed zijn indien bewaakt wordt of er chemische stoffen zoals PFas en BPA vrij komen. Hiervoor zou naast een referentie onderzoek ("0" meting) er na enige tijd van exploitatie van het windpark de omgeving gecontroleerd moeten worden op toename van deze stoffen en dit met tussenpozen te herhalen.

7) Landschappelijke inpassing

Het mag geen verrassing zijn dat de meeste mensen een windpark geen aanwinst vinden wat betreft beeldvorming van het landschap, zeker geen verrijking, voor sommigen zelfs als bron beschouwd van verruïnering van het landschap. Voor een belangrijk deel kan dit beeld van het landschap hiervoor aangepast worden zodat het windpark minder dominant deel uit gaat maken van het landschap. Hier zijn diverse voorbeelden van bij andere windparken (Oss, windpark EdG; Ermelo, windpark H&T). De zg. landschappelijke inpassing van het windpark ontbreekt geheel in dit project besluit. Wij zijn van mening dat dit een onlosmakelijk onderdeel moet uitmaken van het totale plan. Het strategisch plaatsen van begroeiing kan veel doen voor het zicht op het windpark en de (over)dominantie van het windpark op het beeld van het gebied. Wij verzoeken daarom dat er door een gerenommeerd bureau, in samenspraak met de omgevingsadviesraad, een plan wordt gemaakt voor een betere landschappelijke inpassing en dat dit plan ook wordt gerealiseerd.

8) Lokaal eigendom

In de huidige opzet van de financiële participatie van het windpark is er gekozen voor een constructie waarbij de overwinsten van het windpark voor maximaal 50% toegedeeld worden aan de omwonenden tot een straal van 3 km. De OAR is van mening dat hiermee voorbij wordt gegaan aan de intentie van de landelijk afgesproken richtlijn om tot 50% lokaal eigenaarschap te komen. Dit is niet alleen bedoeld om de lusten (een deel) te laten landen in de direct omgeving van het windpark, maar ook voor meer betrokkenheid door mede eigenaarschap. Met dit mede eigenaarschap wordt, indien goed ingericht, ook (en zelfs beter) bereikt dat de lusten lokaal landen. Daarnaast is er directe betrokkenheid in invloed op de exploitatie van het windpark. In de huidige opzet wordt bijvoorbeeld voorbijgegaan aan het extra rendement dat behaald wordt op het geïnvesteerd eigenvermogen dat door een lokale energiecoöperatie wordt ingebracht. Wij verzoeken u daarom om in dit ontwerpbesluit als eis op te nemen dat er voor een belangrijk deel (minimaal 50%) mede eigenaarschap wordt gerealiseerd.

9) Participatieproces

De nieuwe omgevingswet vereist meer aan burgerparticipatie in het proces dan de oude WRO. Het is positief dat de initiatiefnemer een OmgevingsAdviesRaad (OAR) heeft ingesteld. Deze zelfde OAR moet echter constateren dat de ruimte om inbreng te hebben binnen dit proces zeer beperkt is gebleken en dat er weinig verzoeken konden worden gehonoreerd en dat voor de verzoeken voor nader onderzoek op het gebied van gezondheid en aantasting van het milieu (de omliggende natuur) geen ruimte is geboden. We zien hier ook een direct verband met het lokaal eigenaarschap dat niet is ingevuld. Hierdoor was er geen lokale partij medeverantwoordelijk voor het inrichten van dit windpark. Bij ontwerpatelier was de ruimte om tot een goede opstelling te komen zeer beperkt wat veelal als oorzaak had dat er gestreefd werd naar een zo maximale invulling van het gebied.

10) Geluidswal A15

Vanuit de diverse onderzoeken ten aanzien van de geluidsbelasting zowel in de huidige situatie als na realisatie van het nieuwe windpark, blijkt dat er diverse gebieden zijn waarbij de geluidsdruk, cumulatief, duidelijk hoger is dan wenselijk voor een woonomgeving en ook hoger dat als beleid door

de provincie Gelderland wordt gehanteerd. Indien deze vergunningsaanvraag wordt gehonoreerd, lijkt het essentieel voor de leefbaarheid in het gebied dat er cumulatieve geluidsdruk wordt verminderd. Dit kan o.a. worden bereikt door het plaatsen van een geluidswal (of scherm) langs de A15. Wij verzoeken daarom om deze geluidswal (of scherm) voorwaardelijk te maken t.a.v. de realisatie van dit windpark. Bij het realiseren van een windpark komt er ook een redelijke hoeveelheid grond vrij die wellicht goed in te zetten is voor de realisatie van een geluidswal. De provincie kan vanuit haar algemene verantwoordelijkheid de betrokken partijen (Vattenfall, gemeenten en Rijkswaterstaat) stimuleren op dit vlak.

11) Handhaving

Er zijn zeer veel signalen dat het handhaven van de afgesproken normeringen (geluid, slagschaduw) niet goed wordt opgepakt. Vanuit diverse windparken komen er berichten die duiden op overschrijding van de afgesproken norm zonder dat hiertegen wordt opgetreden. Voor veel omwonenden is de norm al veel hoger dan gewenst en als deze ook nog eens overschreden wordt zonder dat hiertegen wordt opgetreden, geeft dat een zeer onwenselijke situatie. Wij pleiten er daarom voor om te komen tot een goed handhavingprotocol met voldoende borging en dwangmiddelen om af te dwingen dat er binnen de norm wordt gebleven.

Bijlage IV – Omwonendenvoordeel

Omwonendenvoordeel Energiepark Echteld Lienden

Voorstel Energiecoöperatie Echteld-Lienden en Vattenfall N.V.

28 februari 2025

Inleiding

Bij de ontwikkeling van windparken is het gebruikelijk dat naast een zorgvuldig participatietraject (zie het [participatieverslag](#)) ontwikkelaars ook ruimte bieden aan financiële participatie. Dit is onder andere scherp opgeschreven in de [Gedragscode Wind op Land](#) uit 2020. Hierbij wordt een duidelijk onderscheid gemaakt tussen Lokaal eigendom, een bijdrage aan het omgevingsfonds en andere vormen waarop belanghebbenden financieel betrokken worden. Zie voor een beschrijving van alle verschillende invullingen de [Participatiewaaijer](#) bij het Klimaatakkoord.

Dit voorstel betreft specifiek de invulling van het **Lokaal Eigendom**. Normaal gesproken wordt dit lokaal eigendom veelal ingevuld door een deel van een duurzaam energieproject in eigendom van een (lokale) Energiecoöperatie te brengen, of door omwonenden via een obligatieregeling de kans te bieden te investeren.

Dit voorstel staat los van de afgesproken bijdrage van €0,50 per MWh zoals overeengekomen in de omgevingsovereenkomst. De zones in dit voorstel zijn wel in samenhang met die bijdrage uitgewerkt.

Naast dit voorstel zijn in de omgevingsovereenkomst ook afspraken gemaakt over de mogelijkheid om via een obligatieregeling mee te investeren in het windpark.

Bij het starten van de ruimtelijke procedure voor windpark Echteld Lienden in 2022, toen de energiecrisis in volle gang was, heeft de stuurgroep (Provincie, Gemeente Buren, Gemeente Neder-Betuwe) de opdracht gegeven om te onderzoeken of de financiële participatie van het windpark op zo'n manier kon worden ingevuld dat energiearmoede bestreden kon worden. Op basis van deze opdracht is afgelopen 2 jaar gewerkt aan dit voorstel. Met ondersteuning van beide gemeenten (Buren en Neder Betuwe), verschillende externe adviseurs en de provincie Gelderland is dit voorstel uitgewerkt door Energiecoöperatie Echteld Lienden en Vattenfall N.V. voor windpark Echteld Lienden. Dit voorstel vervangt daarmee de standaardafspraken die vaak gemaakt worden bij windparken zoals hierboven genoemd.

Wij denken een passend antwoord te hebben kunnen bieden op de vraag van de stuurgroep. Met dit voorstel zorgen we er namelijk voor dat iedereen in de omgeving kan meeprofiteren van de komst van Energiepark Echteld Lienden, in het bijzonder in de jaren waarin de energieprijzen voor huishoudens hoog is en het risico op energiearmoede groter.

Dit voorstel is tweemaal getoetst in opdracht van de provincie door een onafhankelijk onderzoeksbureau. Zie hiervoor de bijlagen bij dit voorstel (Financiële review door IN.credible van maart 2024, Aanvullend onderzoek IN.credible van november 2024 inclusief oplegger van de provincie november 2024).

Een belangrijke kanttekening die wij bij dit voorstel maken is dat we ervan uitgaan dat het project een SDE beschikking zal ontvangen die wat betreft systematiek identiek is aan de SDE opzet van 2024 (inclusief overwinst-verrekening). Indien de systematiek van deze subsidie substantieel verandert zal dit voorstel ook herzien moeten worden.

Het omwonendenvoordeel

Het omwonendenvoordeel betreft:

- Bij de investeringsbeslissing voor het energiepark wordt de kostprijs⁺ vastgesteld van het windpark. Deze kostprijs⁺ is de prijs die nodig is om de kosten van de ontwikkeling en bouw van het energiepark te dekken plus een marktconform rendement om de investering terug te verdienen.
  - De kostprijs wordt gebaseerd op het objectieve en onafhankelijke rekenmodel van het PBL dat ook gebruikt wordt om de SDE-subsidie te bepalen, inclusief 'redelijk' rendement (het standaardrendement in het SDE-basisbedrag).
  - De kosten bevatten ook de ontwikkelkosten (Vattenfall en Energiecoöperatie), de bijdrage aan het omgevingsfonds en de daadwerkelijke uitvoeringskosten van de Energiecoöperatie
  - De kostprijs staat gedurende de gehele looptijd vast.
- Jaarlijks, voor de hele looptijd van het energiepark worden de inkomsten van het windpark vastgesteld op basis van de opbrengstcijfers en het correctiebedrag dat door het PBL wordt vastgesteld.
  - Indien er voor het windpark een ander inkomstenmodel relevant wordt (bijvoorbeeld een langjarige vaste prijsafpraak, een PPA), dan treden Vattenfall en Energiecoöperatie in overleg of aanpassing van inkomstenberekening gewenst is
  - Indien de werkelijke onbalanskosten voor het windpark significant lager uitvallen, bijvoorbeeld door een combinatie met zon, opslag of directe afnemers treden Vattenfall en Energiecoöperatie in overleg hoe het correctiebedrag daarop wordt aangepast
- Voor 50% van het opgewekte volume van het windpark tot einde van de looptijd) worden de opbrengsten boven de vastgestelde kostprijs⁺ van het windpark rechtstreeks uitgekeerd aan Energiecoöperatie Echteld Lienden. De coöperatie keert dit vervolgens uit aan haar leden.¹
- Alle huishoudens die lid zijn van de Energiecoöperatie komen in aanmerking voor dit voordeel, ook huishoudens die geen stroom afnemen bij Vattenfall. Onafhankelijk van hun daadwerkelijke energieverbruik of eigen opwek krijgen zij jaarlijks allemaal hetzelfde bedrag, afhankelijk van in welke zone zij vallen (zie volgende paragraaf)
- In dit model loopt/lopen de (leden van de) Energiecoöperatie geen (exploitatie)risico's.
- Een deel van de inkomsten worden achteraf verrekend, omdat teveel ontvangen inkomsten in de SDE-systeem van 2024 verrekend kunnen worden met eerder of later ontvangen SDE-subsidie.

In jaren met hoge energieprijzen genereert het energiepark meer inkomsten, en wordt de energierekening van huishoudens dus meer gecompenseerd. In jaren met lage energieprijzen (bijvoorbeeld onder de kostprijs) vindt er geen uitkering plaats, maar is dit vanwege een lagere energierekening ook niet nodig.

---

¹ De maximale uitkering per huishouden is gemaximeerd per zone, zie volgende paragraaf

Verdeling omwonendenvoordeel

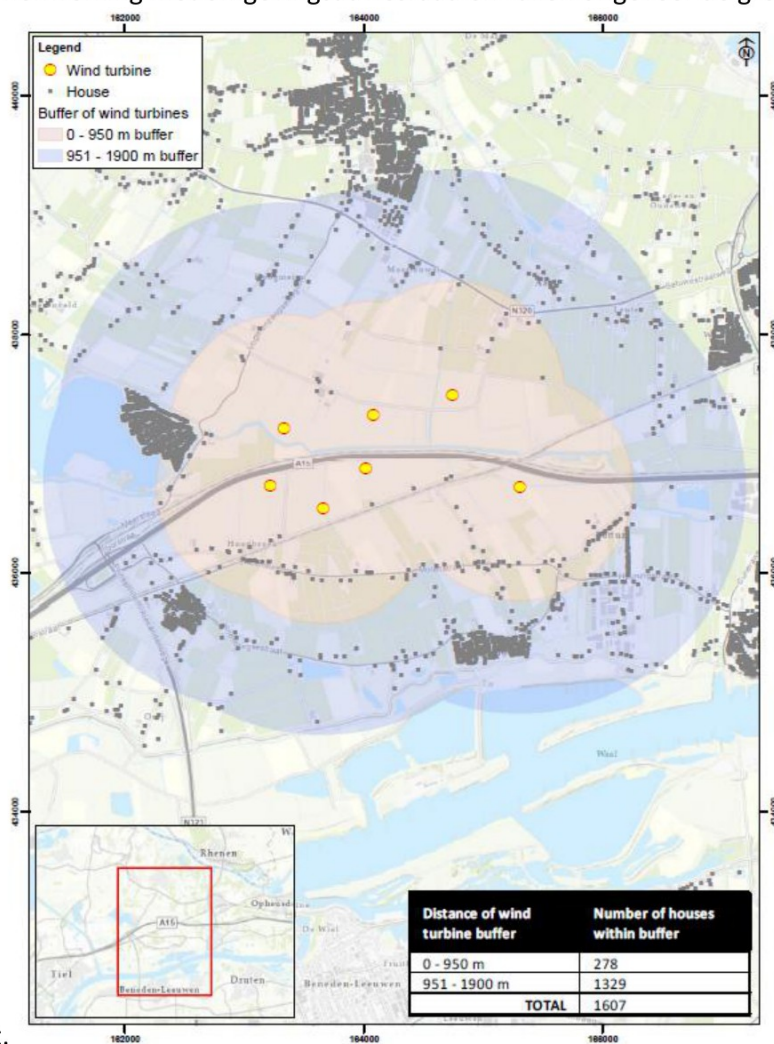
Voor het omwonendenvoordeel wordt gewerkt met twee zones voor ontvangers:

Zonering:

Zone 1: 0-950 meter

Zone 2: 950 tot 1.900 m

Dit zal concreet worden omgezet naar postcode (en evt. huisnummers). Deze cirkels zijn uitgewerkt in samenwerking met omgevingsadviesraad en zullen ongeveer de grenzen volgen uit onderstaande

kaart.

Minimum uitkering:

€ 10,- per huishouden.

Maximum uitkering

- Zone 1: 100% van de gemiddelde energiekosten in een jaar (Nibud)
- Zone 2: 70% van de gemiddelde energiekosten in een jaar (Nibud)
- Vergoeding zone 2 is maximaal 70% van de vergoeding in zone 1

Verdeling overwinst:

Na aftrek organisatiekosten worden er bedragen gereserveerd voor:

- 85% uitkering aan omwonenden binnen zone 1 en 2
  - Daarbij in eerste instantie 75% naar zone 1 en 25% naar zone 2
- 7,5% voor verduurzamingsinitiatieven (isolatie, laadpalen, elektrificatie, etc.
- 7,5% voor sociaal maatschappelijke doelen en budget voor knelgevallen.

Lidmaatschap en recht op uitkeringen Energiecoöperatie:

De Energiecoöperatie is vormgegeven als een vereniging, waarbij de leden besluiten. Voorwaarden die in ieder geval gesteld worden aan het lidmaatschap zijn:

- Het lidmaatschap wordt voor minimaal 2 jaar aangegaan. Betaling contributie voor 2 jaar. Uitzonderingen als gevolg van betalingsonmacht ter beoordeling aan het bestuur.
- Contributie € 12,50 per kalenderjaar
- Lidmaatschap is alleen voor natuurlijk personen, verenigingen en vrijwilligers organisaties (non-profit). Beslissing ligt bij het bestuur van Energiecoöperatie.
- Als leden voor 30 november lid zijn hebben zij recht op een uitkering in het betreffende jaar

Vaststelling kostprijs:

Bij het investeringsbesluit wordt door Vattenfall onder geheimhouding inzicht gegeven aan een representant van de Energiecoöperatie (en aan haar eventuele adviseurs) in de daadwerkelijk gemaakte kosten zodat de kostprijs⁺ objectief kan worden vastgesteld.

Inkomsten boven opbrengstgrensbedrag

Binnen de SDE-subsidie is sinds 2024 een grens gesteld waarboven inkomsten moeten worden verrekend met eerder of later ontvangen SDE-subsidie. Concreet betekent dit dat het kan voorkomen dat een jaar waarin de inkomsten van het park boven de kostprijs⁺ liggen, wordt gevolgd door een jaar waarin inkomsten laag zijn en onder de kostprijs⁺ liggen. Het doel is om de omgeving mee te laten profiteren van hoge inkomsten wanneer deze structureel boven de kostprijs⁺ liggen. Daarom wordt een bepaald gedeelte van de inkomsten boven de kostprijs⁺ niet direct aan de omgeving uitgekeerd, maar pas wanneer blijkt dat er sprake is van structurele inkomsten boven de kostprijs⁺. Het bedrag dat sowieso rechtstreeks gedeeld kan worden met de omgeving is het verschil tussen kostprijs⁺ tot aan het opbrengstgrensbedrag (Ter indicatie: 84 euro per MWh in 2024). Voor het bedrag boven dit opbrengstgrensbedrag wordt eerst de eerder ontvangen SDE-subsidie afgetrokken indien deze moet worden terugbetaald. Van de resterende inkomsten boven de kostprijs⁺ wordt 50% uitgekeerd aan de Energiecoöperatie. De rest wordt gereserveerd voor latere uitkering indien blijkt dat de inkomsten structureel boven de kostprijs⁺ liggen. Aan het einde van de levensduur van het windpark kan definitief worden vastgesteld hoeveel inkomsten er boven de kostprijs⁺ zijn geweest en vervolgens kan dit bedrag uit de reservering worden uitgekeerd. Indien de reservering gedurende de levensduur van het windpark sterk oploopt zullen de Energiecoöperatie en Vattenfall in gesprek gaan om te bepalen of een deel van de reservering al voor de eindafrekening kan worden uitgekeerd.

Ontvangers: Fiscale aspecten & effect op minima

Op 28 juni 2023 zijn in de stuurgroep de mogelijke (fiscale) effecten op ontvangers van het omwonendenvoordeel besproken. Het feit dat huishoudens een uitkering krijgen kan namelijk impact hebben op andere inkomensondersteuning.

Dit effect treedt overigens ook op bij bestaande uitkeringen vanuit windparken zoals een burenregeling of een Energiecoöperatie die geld direct overmaakt en is niet een direct nadeel van het omwonendenvoordeel.

Echter omdat het hier om mogelijk een (veel) grotere groep huishoudens gaat waar meer huishoudens in aanmerking komen voor inkomensondersteuning is de afgelopen tijd intensief naar deze effecten gekeken en extern advies opgevraagd bij adviesbureau Stimulansz. Daarnaast is er vanuit de gemeenten ambtelijk input geleverd op de mogelijke oplossingsrichtingen. Zoals bij iedere situatie rondom inkomensondersteuning moet de kanttekening gemaakt worden dat individuele situaties sterk kunnen verschillen, en dat er specifieke uitzonderingen kunnen zijn. Goede voorlichting aan de voorkant richting (potentiële) ontvangers is daarom altijd noodzakelijk.

Landelijke regelingen

Voor de landelijke regelingen is en wordt contact gezocht met de belastingdienst als uitvoerder van met name de verschillende toeslageregelingen en voor het heffen van inkomstenbelasting.

Belasting

Op het vlak van belasting wordt de uitkering niet gezien als inkomen uit arbeid. Daarmee kan het eventueel enkel onderdeel worden van iemands vermogen en daarmee belast worden in Box 3. Als we uitgaan van een hoge uitkering in een jaar dat ook energieprijzen hoog zijn is het optreden van dit effect onwaarschijnlijk, maar kan het eventueel leiden tot een belasting van (op dit moment, 2025) maximaal 5,5%. Dit risico is te overzien.

Toeslagen

Voor de toeslagen is het van invloed of het voordeel wordt gezien als inkomen of niet. De eerste reactie van de belastingdienst was dat dit niet het geval was en daarmee toeslagen niet beïnvloed worden door deze uitkering. Gezien het grote belang wordt dit nogmaals onderzocht. Indien het uitgekeerde bedrag toch wel gezien worden als inkomen kan het effect op zijn hoogst oplopen tot €204,00 bij een bedrag dat wordt uitgekeerd van €500,00 (voor een situatie bij een inkomensniveau van €30.000,00 verzamelinkomen). Daarmee is de potentiële impact groot. Gestreefd wordt daarom om de uitkering zo vorm te geven dat dit effect niet optreedt.

Gemeentelijke regelingen

Voor verschillende gemeentelijke regelingen kan de uitkering gezien worden als inkomen. Dit is sterk afhankelijk van de beoordeling van een gemeente zelf. Een aantal van deze regelingen werken met een absolute grens. Naar aanleiding van de stuurgroep van 28 juni is op basis van het voorstel in de stuurgroep ambtelijk verkend of het mogelijk was om het omwonendenvoordeel in zijn geheel niet mee te nemen. Dit lijkt ambtelijk niet de voorkeur te hebben. Wel kan er voor veel uitkeringen gebruik worden gemaakt van de mogelijkheid om maatwerk te bieden.

Voorstel

Op basis van alle inschattingen wordt rond de fiscale aspecten voorgesteld:

- Voor de landelijke regelingen aan de voorkant met de belastingdienst afspraken te maken en de uitkering zo in te richten dat deze niet gezien wordt als inkomen
  - o Indien dit niet werkt de impact te accepteren van de belastingen
  - o Voor de impact op toeslagen de mogelijkheid te onderzoeken dat de Energiecoöperatie extra maatwerk/steun levert voor knelgevallen
- Voor de gemeentelijke regelingen eerst te vertrouwen op het maatwerk binnen beide gemeenten (uitvoering ligt vooral gemeente Buren) en indien nodig hierop bij te sturen door wel een collegebesluit te nemen voor specifieke regelingen

Risico's

Een aantal risico's kunnen impact hebben op (de effectiviteit van) dit voorstel:

- Dit voorstel gaat uit van de SDE-subsidie zoals deze tot en met 2024 geldig was. Indien de systematiek van deze subsidie substantieel verandert of de subsidie verdwijnt zal dit voorstel ook herzien moeten worden.
- Als er (de eerste) jaren een lage energieprijis is kan het draagvlak in de omgeving voor dit voordeel (en lidmaatschap Energiecoöperatie) afnemen
  - o *Mitigeren door heldere communicatie behouden en uitleggen*
- Mogelijk zijn er fiscale gevolgen die ondanks de zorgvuldige onderzoeken nog niet bekend zijn, of wijzigen er regels waardoor het voordeel minder goed uitpakt voor een deel van de beoogd ontvangers
  - o *Goed contact over houden en mogelijk bijsturen*

Voorbeeldberekening

Voorbeeld Wind: Realistische inschatting	
Kostprijs + (€/MWh)	€ 80
Gemiddelde opbrengstprijis €/MWh	€ 90
Volume	50%
Jaarlijkse opwek (MWh)	130.000
Netto opbrengst voor Ecoop (na Vpb en organisatiekosten (stelpost € 25k)	€ 515.000
Verdeling opbrengst (€ voor dit betreffende jaar)	
<i>Verduurzamingsprojecten</i>	€ 38.500
<i>Sociaal-Maatschappelijke projecten en knelgevallen</i>	€ 38.500
<i>Voor de huishoudens (zone 1 en 2)</i>	€ 438.000